

Adran 16

Ymateb i oroeswyr

Mae'r teimlad o wella o boen a thrawma camdriniaeth yn bwysig i bobl sydd wedi dioddef camdriniaeth, ac mae'n bosibl y bydd y rhai sy'n ceisio gweinidogaethu ochr yn ochr â nhw yn gwneud cyfraniad pwysig at ddarparu cymorth perthnasol. Mae taith pob unigolyn yn unigryw, a bydd yr hyn sy'n bwysig iddo, sy'n ei gynorthwyo ac sy'n rhoi gobaith a chynhaliaeth iddo yn wahanol ym mhob achos.

Mae rhai pobl sydd wedi goroesi camdriniaeth wedi dioddef rhagor o drawma wrth ofyn am gymorth i geisio gwella. Mewn rhai achosion, ar sail bwriadau da o bosibl, mae pobl mewn eglwys wedi ceisio gorfodi defodau neu weddïau gwella ar yr unigolyn sy'n gofyn am gymorth. Mae gorfodi unrhyw beth neu gamgymryd bodlonrwydd am gydsyniad yn amhriodol bob amser, ac mae'n dangos diffyg tosturi a dealltwriaeth. Hefyd, mae'n gallu peri rhagor o drawma i'r unigolyn drwy fethu cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod yr unigolyn yn rheoli'r hyn sy'n digwydd iddo, a sut a phwy sy'n cyffwrdd ynddo. Mewn achosion prin, mae rhagor o weithredoedd o gamdriniaeth wedi'u cyflawni gan yr unigolyn sy'n ceisio cynnig gofal neu wellhad.

Fodd bynnag, i lawer o bobl mae'r eglwys yn gwneud gwaith pwysig yn helpu goroeswyr i brosesu a deall yr hyn sydd wedi digwydd, a'u helpu i wella. Mae angen defnyddio arferion da o safbwynt gofal bugeiliol a chanllawiau diogelu ym mhob sefyllfa sy'n cynnig gweddïau gwellhad, arferion gwellhad a gweinidogaeth achubiaeth ym mywyd yr eglwys. Mae'n rhaid sicrhau bod ansawdd gofal bugeiliol, ymddygiad personol a gweinidogaeth yn yr amgylchiadau hyn o'r safon uchaf.

Weithiau mae'r rhai sydd wedi cael eu cam-drin wedi cael eu hannog, yng nghyd-destun yr eglwys, i faddau yn ddiamod fel pe bai dyna'r peth gorau i'w wneud. Hefyd, mae rhai arweinwyr Cristnogol wedi awgrymu yn ddiamwys, neu wedi ensynio, bod dioddefwr camdriniaeth wedi methu mewn rhyw ffordd os nad yw'n maddau i'r sawl sydd wedi'i gam-drin. Mae hyn yn adlewyrchu diwinyddiaeth wael, mae'n ymarfer hynod wael ac mae'n achosi rhagor o drawma i'r unigolyn. Mae maddeuant, fel proses wella'r unigolyn, yn fater personol. Dim ond yr unigolyn sydd â'r hawl i benderfynu a yw am faddau i'r sawl sydd wedi'i gam-drin, ac ni ddylid ei farnu na'i feirniadu – beth bynnag yw ei benderfyniad. I rai, bydd maddau'n rhan bwysig o'r broses o wellhad, a gall ddod â heddwch a thawelwch meddwl iddynt. Ond ni fydd eraill yn teimlo'r un angen i faddau. Gallant deimlo nad yw'r sawl sydd wedi'i gam-drin wedi dangos unrhyw edifeirwch ac nad oes modd maddau iddo, neu gallant gredu mai mater i Dduw yw maddau iddo.

Beth bynnag yw agwedd y goroeswyr at faddeuant, dylent dderbyn tosturi a chefnogaeth am eu penderfyniad unigol.

Dylid cofio am anghenion goroeswyr i gyfarfod yn rhywle y tu allan i ardal yr eglwys, a mynd ati'n ofalus i ddewis lleoliad i ddatgelu'r wybodaeth.

Mae sefydliadau sy'n arbenigo mewn cynnig cymorth i oroeswyr camdriniaeth wedi'u rhestru yn Atodiad I.

Cefnogi Goroeswyr

Os gofynnir i oroeswyr gymryd rhan mewn prosesau mewnol fel rhoi tystiolaeth mewn tribiwnlys, mae'n bwysig cynnig cymorth iddynt bob cam o'r ffordd. Os oes rhaid iddynt fynychu tribiwnlys, dylent gael y cyfle i fynd â rhywun yn gwmni iddynt a dylid sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu diwallu. Dylid eu hamddiffyn yn erbyn unrhyw gyswllt uniongyrchol â'u camdriniwr neu eu camdriniwr honedig mewn cyfarfodydd o'r fath, oni bai eu bod yn gofyn yn benodol fel arall.

Mae'n rhaid rhoi blaenoriaeth i anghenion lles y goroeswyr gydol y prosesau hyn, a rhaid trafod eu hanghenion yn y dechrau.

Cefnogi Gweithwyr

Mae gan yr eglwys gyfle unigryw i gynnig gweinidogaeth fugeiliol sensitif i bawb sy'n gysylltiedig ag achosion cam-drin. Pan fydd diogelwch unigolyn wedi'i sicrhau mewn achos o gam-drin honedig, mae'n hollbwysig bod yr eglwys yn creu strwythurau ar gyfer cwnsela a chefnogi gweithwyr. Mae darparu gweinidogaeth fugeiliol yn waith cymhleth ac anodd, a rhaid sylweddoli bod gwneud y gwaith hwn am amser hir, fel mewn achos llys, yn gallu achosi straen. Bydd angen darparu cymorth, ac efallai cyngor, arweiniad a chwnsela proffesiynol ar gais i'r rhai sy'n gwneud y gwaith hwn.

Diwedd